

શ્રી રાંકર વિજય સંગીત સમાજના
માનદ મંત્રી
સ્વર્ગસ્થ મહારોજ જમનાદાસ ધનરાજમલ
પુરોહિત

જેમણે દશ વર્ષ સુધી સમાજની નિષ્ઠામ પ્રતિષ્ઠા
સેવા અર્પવી હતી.

સ્વર્ગવાસ તા. ૩૭ જુન ૧૯૨૮.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૌપીરાઝિટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૫૧૭૪ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ સંસ્કારચિત્ર

વિષય ૪-૨૭

સામસાગર
ગુજરાતી કોપીરાઈટ-સંગ્રહ

"સંસાર ચિન્ત (નાટક)

બહાલા ભાઈ જમનાદાસ,

ત્યારો પ્રેમ, ત્યારી અચળ ભક્તિ, ત્યારી સમાજ તરફની નિસ્વાર્થ લાગણી તો સમાજના દરેકે દરેક મેમ્બરના શ્વાસ પર્યંત અવિચળ રહેશે. સમાજને ઉન્નત કરવાની ત્યારી અથાગ મહેનત તો કરાચીની નાટ્ય સસિક પ્રજાને સુવિદિત છે ત્યાં હું વધુ શું લખું? તું ગયો પરંતુ તારાજ પ્રતાપે ત્યારાજ કામના પ્રભાવે સમાજ અઘાપી એવીને એવી ઉભી રહી છે, ત્યારે નામ સ્મરતાં, ત્યારે સમાજમાં સ્થાપેલું ચિત્ર નીરખતાં અમને ફેટલો ઉત્સાહ આવે છે એની અમને જ ખબર છે તું ત્યાં રહ્યો પણ ત્યારી આ સમાજને ઉન્નતીમાં નીલાળતો ફેટલો આનંદ અનુભવતો હશે એની પણ અમને ખબર છે, એટલા જ માટે આ આપણી સમાજ તારા નામના પ્રતાપે અજ માથું ઉચકવા તૈયાર થઈ છે...આશીર્વાદ વર્ષાવજે, અમીદૃષ્ટિથી નિલાળી ઉત્સાહ અર્પજે, એજ નમ્ર યાચના. ત્યારા આત્માને અખંડ શાન્તિ આપે એવી પ્રભુ પ્રત્યે અભ્યર્થના સાથે અમ્હારા આ અદ્ય પ્રયાસની યાદગીરી ત્યારા નામ સાથે નિલપાંજલી સ્વરૂપે જોડવાની છૂટ લખજો છીએ.

હીં

શ્રી શં. વિ. સં. સમાજ

તરફથી

હક્કર દામજી નાનજી ભોગણી.

નિવેદન.

રંગભૂમી એ પ્રગ્ન સુધારણાનું મંદિર છે. સમાજ સુધારક જે વર્ષો સુધી નથી કરી શકે, તે રંગભૂમી થોડા કલાકમાં કરી શકે છે. તેમાં તાદ્દશ થતા અનેક કુમળા ભાવો પ્રેક્ષક વર્ગ પર ચીર અસર મુકતા જાય છે. એનું એક ઉદાહરણ રાજ્ય ભ્રતુદરિના નાટક પરથી ફેટલાએ શ્રીમંત પુત્રોએ લક્ષ્મીને જ્ઞાન મારેલી સાંભળી છે. એટલી ઊંડી છાપ એકા સાથે પ્રગ્ન માનસ પર પાડવા માટે રંગભૂમી જેટલી સલાય કરે છે તેટલી ભાગ્યેજ ખીલુ દ્રોષ કરી શકે છે. એટલાજ માટે રંગભૂમી એ પ્રગ્ન સુધારણાનું મંદિર છે, તેને દર્શન આવનાર જાણે અજાણે તેના ભક્ત અને છે, અને પ્રસાદી કેપે દયા માયા ભક્તિના અંશે લક્ષ જાય છે. પરંતુ આપ ગયા અને લિસેટા રહ્યા, એ સુત્રાનુસાર અત્યારની રંગભૂમીએ પોતાનું સાચું સ્વરૂપ ગુમાવ્યું છે; એક વખત જે ધંધા પ્રગ્ન સુધારણાનો સાચો ઉદ્દેશ દર્શાવતો એજ ધંધા આજે લક્ષક પળાતી નિશાની ગણાય છે. સુધારણા અનેક પ્રશ્નો માંહે એવા સમાશ થાય છે. અનેક દિશાઓમાંથી એના સુધારણાના ઉપાયો યોગ્ય છે, પ્રસ્તુત: સમાજની વ્યાપના થયે આજે ૨૨ વર્ષના બાળા વીતી ગયા છે. ભક્તની અદાથી સમાજે અત્યાર સુધિમાં નાટ્ય દેવીને ચરણે અનેક નાટ્ય પુખ્તો ધરાવ્યા છે. ધડાકા ભડાકા ઉપરથી હજુ પ્રેક્ષક વર્ગનો મોહ કિતવો નથી, છતાંએ સામાજિક નાટક તરફ પ્રેક્ષક વર્ગની અભિરૂચી વધતી જાય છે એ ધ્યાનમાં રાખી સમાજ સામાજિક નાટકો તરફ વધુ ધ્યાન આપે છે, પ્રસ્તુત: નાટક સમાજમાં જનતા અનેક ફરિયાજો પર પ્રકાશ પાડી, તેનાથી જ્યવાનો મલામલો ઉપદેશ આપે છે. એ ઉપરથી આપણો સમાજ કદા જાજુ ઘસડતો જાય છે એનો સંજેજ ખ્યાલ આપે શકશે. ધંધાદારી કંપનીઓને પણ એક નવું નાટક તૈયાર કરવું પડે ત્યારે ફેટલાએ સમય અને દ્રવ્યનો ભોગ આપવો પડે છે. ફેટલાએ પગારદાર નટ વર્ગની સલાયતી જરૂર પડે છે, તો પછી અમારા જેવી એક સંસ્થાને જેનો એકજ આધાર સલકાર, એવી સંસ્થાને એક નાટક તૈયાર કરવું એ ફેટલી મુસીબતનું કામ છે તે સંજેજ સમજી શકાય તેમ છે, નાટક કરવાનો વિચાર

કર્ચો પછીથી તે આપની સન્મુખ રજુ કરતા સુધી અનેક અંધુઓની સલાયતી જરૂર પડી છે. સ્થળ સંક્રાંત્યને લઈને સર્વેના નામનો ઉલ્લેખ નથી કરી શકતા છતાં અનેક અંધુઓના સહકારનું ફલ તે “સંસાર-ચિત્ર” દિવસે તોફરી કરવી, રાત્રે મોટે સુધી ઉગ્મગરા કરવા, એક એ દિવસ નહીં, પરંતુ મહિનાઓ સુધીના ઉગ્મગરા નિરવાર્થ ભાવે આવી કામ કરી જવું એ ધારવા જેટલું આનંદ જનક નથી, પરંતુ ધીરજની કસોટી કરવા જેવું તે. ખરું જ, એ અધા ભાઈઓએ અમારા ઉપર ચડવેલા આભારની નોંધ લેતાં અમારું હૃદય હર્ષથી ઉભરાઈ જાય છે. એવાજ સહકાર સદૈવ સાથી અમારા ઉત્સાહને દ્વીગુણીત કરે એટલીજ તેમના પ્રત્યે અમારી અભ્યર્થના.

પ્રસ્તુત: નાટ્યના લેખક રા. રા. હમ્મર હામજી નાનજી ભોગળજીની પિળત કરાચીની નાટ્ય રસિક જનતાને વર્ષો પહેલાં થઈ ચુકી છે. એમની શક્તિએ ઉત્તરોત્તર વિકાસ સાધીતીજ ગઈ છે. છેલ્લાં પંદર વર્ષ થયાં એ સમાજને પોતાના જન, મન, અને ધનથી મદદ કરતા આવ્યા છે. સમાજે અત્યારસુધી જે પ્રગતિ સાધી છે તે એમના સહકારનું ફળ છે. અતિ વ્યવસાયી હોવા છતાં પોતાના કિંમતી વખતનો ભાગ આપી આ નાટ્ય નિરવાર્થ ભાવે લખી આપી, તેને હાઈરેકટ કરવામાં જે આગમુલ્ય સલાય આપી છે, તેની નોંધ લેતાં અમારું જ્ઞાન આભારથી નમી પડે છે. અનેક અડચણો વેડી નમારી સન્મુખ રજુ કરેલ આ નાટ્ય પ્રયોગને અમિત્ય કુશલ હાઈરેકટરની દ્રષ્ટીથી ન જતાં, સમભાવદર્શી પ્રેક્ષકની દ્રષ્ટીથી જવા વિનંતી છે. તદમારાજ નાના મોટા અનેક અંધુઓના સહકારનું એ પરિણામ છે. એમાં ચુકીએ અનેક હશે. ઉદાર બુદ્ધિથી ઉલેખવાની અભ્યર્થના સ.થે. *

કરાચી,

લી૦

તા. ૨૨-૩-૩૦

સાભરાંકર ભુદરજી મહેતા

ન. વંદેમાતરમ.

ઝે ઝોલ.

પરમ પુણ્યશ્રી લાભશંકર ભુવરજી મહેતા,

વિ. વિ. પ્રભુ કૃપા, તમારા આશીર્વાદ અને સમાજના સંગઠનથી હું આ મારી ત્રીજી કૃતી કરાવીની કદરદાન પ્રગ્ન સમક્ષ પ્રત્યક્ષ કરવાને શક્તિમાન થયો છું. સત્યને પ્રત્યક્ષ કરવા અથવા કહેા કે તમને ધનસાક્ષ અપાવા તમારી અતીચ્છા છતાં મ્હારી લાગણીને બાંહેડ કરવાની નામ્ર યાચના કરું છું. મારી દરેક કૃતીમાં તમેજે મ્હારા માટે તનમન અને ધન સુદ્ધાં પાથર્યાં છે પરંતુ આ સમયે તો તમે હદ કરી છે એમ કહું તો ચોલે ખરેખર આ કૃતિના અધથી પણ અધિક દિરસા તમારા છે એમ આલમને બાંહેડ કરવાની હું મ્હારી પવિત્ર ફરજ સમજુ છું.

આપણે આજ પંદરથી પણ વિશેષ વંચા સાથેજ રહ્યા છીએ મ્હારી લાગણી તમારી તરફ કેવી છે તમારી મહેરબાની મારી તરફ કેવી છે એની સાક્ષી એક આપણા હૃદયને અને બીજા પ્રભુને છે દિવસાનુદિવસ આપણી અરસપરસની પ્રીતી અધિક તેજસ્વી બનતી જાય છે એનાં સમય પુરાવાં આ મારી ત્રીજી કૃતી છે, પરમાત્મા આપણા હૃદયને એજ પ્રેમભીના એવાંજ ભક્તિભાવ ભયાં એવાંજ લાગણીવાળા જન્મોજન્મ રાખે એવી મ્હારી તે જગદ્દનિયંતા પ્રત્યં અંતઃકરણ પૂર્વકની પ્રાર્થના અસ્તુ.

સદા આપનો

હકર દામજી નાનજી ભોજાણી.

“ જો તમારે હિંદુસ્થાનનો પૈસો બદાર જતો
અટકાવવો હોય”

“જો તમારે હિંદુસ્થાનને આબાદ બનાવવું હોય”

“જો તમારે સંપૂર્ણ સ્વરાજ મેળવવું હોય”

તો તમારે દેશી વિમા કંપનીઓને મદદ કરવી જોઈએ
અને તેને માટે:

ધી ટ્રોપીકલ ઇન્સ્યુરન્સ કું. લીમીટેડ

માં આજે તમારે જીંદગીનો વિમા ઉતરાવો. કારણ કે દેશી
વિમા કંપનીઓને અનેક ઉદ્યોગ અને દુકાનની ખાસ વળી
માટે માટા ફોંડ આપી શકે છે.

કંપનીનું અંચાલન આગેવાન દેશ તેનાઓ જેવા કે:

- ૧ શ્રીનિવાસ આયંગર ૩ ડા. અનસારી
 - ૨ માતીલાલ નહેરુ ૪ નવાબ જુલ્ફર અલી
- કારખાન વિગેરે વિગેરેથી થઈ શકે છે.

થોડા વખતમાં કંપનીએ સારી પ્રગતી કરી છે.

એકલા સિંધે રૂ. ૧૨ લાખનું કામ કર્યું છે.

તમારે તમારા પૈસાની સલામતી આવવવા માટે તમારો
વિમા ટ્રોપીકલમાં ઉતરાવો.

ઉદાર સરતોથી આખરે અને પ્રમાણીક એજન્ટો તેમજ
છીએ. લખો યા મળે.

ધી ટ્રોપીકલ ઇન્સ્યુરન્સ કું. લીમીટેડ.

સેન્ટ્રલ એન્ડ બિહારી.

(ટોપ ફ્લોર) ઉપરના મળે.

કરાચી.

॥ श्री गणेशाय नमः ॥

संसार—चित्र

पात्र परिचय.

पुरुष पात्रो.

कल्याणराय...એક શ્રીમંત બ્રાહ્મણ.
નિરંજન...કલ્યાણરાયનો લાડકવાળો એકનોએક પુત્ર.
ગુણવંતરાય...કલ્યાણરાયનો નિતીમાન પાલક પુત્ર
પ્યારેલાલ...એક કુટીલ શ્રીમંત બ્રાહ્મણ.
સુરેશચંદ્ર...પ્યારેલાલનો શુશીલ પુત્ર
સુદર્શન...પ્યારેલાલનો નોકર, પાછળથી સખી હુટારો
વિનોદરાય...એક માન ખેતાઓ બ્રૂબો ગ્રામ્ય
કપિલરાય...વિનોદરાયની પુત્રી કોકિલાના લાથનો ઉમેદવાર કવી.
પાપટ...કોકિલાના લાથનો બીજો ઉમેદવાર.
રણધીર...એક રજપુત યુવાન.
માધવરાય...જાતિનો આગેવાન પટેલ.
પ્રેમાનંદ...મંદિરનો પુજારી.
અસરકંબા...મંજરીનો પાલક પીતા.
દાદુમીયાં...પ્યારેલાલનો કુટીલ મિત્ર
સુરસીંહ...સુદર્શનનો હુટાર સાથી

સ્ત્રી પાત્રો.

નિર્મળા...નિરંજનની શુશીલ પત્ની.
સરલા...કલ્યાણરાયની પુત્રી (પછીથી સુરેશની પત્ની.)
મંગળા...પ્યારેલાલના કંઠમાં ફસાયેલી વિધવા.
કેકિલા...વિનોદરાયની ઉચ્છ્વેષ પુત્રી. (પાછળથી કવિની પત્ની)
મંજરી—એક ગુણીકા.

તે ઉપરાંત અલારવડીઆઓ, સોકર, જાતિના આગેવાનો,
સખીઓ વિગેરે.

॥ ॐ ॥

॥ શ્રી ગણેશાય નમઃ ॥

સંસાર—ચિત્ર

— નાટકનો ટુંક સાર. —

અંક પહેલો.

પ્રવેશ પહેલો.

સ્થળ:— ખ્યારેલાલના ઘર પાછળનો બગીચો.

ખ્યારેલાલ, સુરેશ. તથા તેના મિત્રો, પાછળથી ગુણવંતરાય
મંગલા, સરલા તથા દાદુમીયાં.

ખ્યારેલાલ તેના પુત્ર સુરેશની વર્ષિગાંઠ હેવાથી તેના મિત્ર વર્ગને પાર્ટી આપે છે. ખ્યારેલાલના મિત્રાનું સુરેશને અભિનંદન, બાદ સુરેશને સરલા નથી આવી એવું માલુમ પડવાથી ખ્યારેલાલની રજા લઈ તેને બોલાવવા જવું. સુરેશના જવા પછી ખ્યારેલાલ તથા તેના મિત્ર વર્ગમાં મંજરીને બોલાવી નાટારંગ, જલ પ્રલય સંકટ નિવારણ ફંડના સેક્રેટરી ગુણવંતરાયનું ખ્યારેલાલ પાસે યથાશક્તિ ભેટ આપવા વિનંતી, ખ્યારેલાલનું તેને તુચ્છકારી કાઢવું. એક બીબતની રોપ ભરી વાનચીત એટલામાં મંજરીએ ફંડમાં ખ્યારેલાલનો આપેલો એક જમા કરાવેલો. ખ્યારેલાલનો રોપ, ગુણવંતને તમાચો મારવા જતાં એકાએક મંગલા પ્રવેશી આવે છે. એક બીબતની અંદર વાટા ઘાટી, બાદ ખ્યારેલાલનું તેના મિત્રને મંગલાને મારી નાખવા માટે તમાચો ફેંડવો, અંતે મંગલાને ન વાગતાં સરલાને તેડી આવતા સુરેશને લાગવું અને ધાવણ થવું.

ટુંકો.

પ્રવેશ બીજો.

સ્થળ:— વિનોદરાય રાવ બહાદુરનું મકાન.

વિનોદરાય, કોડીલા, કવિ કપીલરાય પોપટીયા વિગેરે.

વિનોદરાય રાવ બહાદુરની કુંવારી કન્યા કાકિલા પ્રેમ વિરલમાં પીડાતી પોતાની સ્થિતિનું જ્ઞાન કરે છે. એટલામાં ચુપચાપ કવિ કપીલરાય પ્રવેશ કરે છે. અંદર અંદર પ્રેમાલાપ અને ગાયન. બાદ વિનોદરાય કાકિલાના લાથને માટે જાહેર ખર્ચ નાંખવાથી ઉમેદવારોની અરજીઓ તપાસતો તપાસતો આવે છે, અરજીઓ તપાસવાથી તેનો ગુસ્સો. એટલામાં ઉમેદવાર પોપટનું કાકિલાના લાથની માંગણી માટે આવવું, પોપટની લાયકીનો તપાસ અને વિનોદરાયનું તેને બહાર કાઢવું. પોપટ બળે નહીં પણ કળે કામ લઈ વિનોદરાયને મુર્ખ બનાવવું પ્રણ લે છે. એટલામાં કવિ કપીલરાય તેની ઉમેદવારી જાહેર કરતા આવે છે. કવિને કાકિલાની સુંદરતાનું જ્ઞાન કરવા જતાં કવિ ઉપર વિનોદરાયનો ગુસ્સો અને તેને ધક્કો મારી બહાર કાઢવું. જાહેર ખર્ચ આપવાથી થયેલી મુસીબત માટે વિનોદરાયની દિલગીરી.

પ્રવેશ ત્રીજો.

સ્થળ:— કલ્યાણરાયના બંગલાનો બગીચો.

નિર્મલા, સરલા, સખીયા, પાછળથી ખારેલાલ, નિરંજન.

ગાયન બાદ નિર્મળા અને સખીઓનો અસ્પર્શ વિનોદ. બાદ નિર્મળાની માતૃશ્રીની બીમારી હોઈને નિર્મળાને પીયર જવાનું હોવાથી ખારેલાલ પોતાની કપટજાળ બીજાવતો આવે છે. અને નિર્મળાને લાગતી ભેટ આપે છે. એટલામાં નિરંજન આવે છે. નિરંજનનો ખારેલાલ માટે સત્કાર, નિર્મળા ખારેલાલની કપટજાળથી ચેતી જતાં રોષ જાહેર કરેલા. ખારેલાલનું નિર્મળા અને નિરંજનની રળ લઈ જવું. બાદ નિર્મળા અને નિરંજનનો પ્રેમવિનોદ.

પ્રવેશ ચોથો.

સ્થળ:— ખારેલાલનું દિવાનખાનું.

સરલા, સૂરેશ, ખારેલાલ, મુદર્શન.

ગાયન બાદ સૂરેશ ખુરસી ઉપર એકલો પડેલ છે તેવામાં સરલાનું સૂરેશની તંદુરસ્તીના ખર્ચ પુછતી આવતા અંદરોઅંદર એક બીજાનો પ્રેમવિનોદ. એકાએક ખારેલાલનું આવવું અને પુત્રની આવી વસ્તુ

સ્થિતી જેતાં હર્ષથી કુદાવું, આદિ પ્યારેલાણું સૂરેશની તખ્તીયતના સમાચાર પૂછવા. આસપાસ પ્યારેલાણી જ્ઞાનદષ્ટિ પડતાં તહેનો ઘરનો નોકર સુદર્શન નથી આવ્યો. એમ માલુમ પડતાં પ્યારેલાણનો રોષ, સુદર્શનનો પુત્ર પ્લેગમાં જકડાયેલો હોવાથી રોનો રોનો પ્યારેલાણ પાસે જા. રતી મદદ માંગવા આવવું, પ્યારેલાણું તહેને તુચ્છકારી નોકરીથી અતરફ કરી ધક્કા મારી કાઢી મૂકવું, સૂરેશ અને સરલાનું આથી ચીડાઈ જવું, પ્યારેલાણું ધમકી આપતા ચાલી જવું, એટલામાં સુદર્શન તેનો દીકરો મરી જવાથી રોનો કકળતો આવે છે. અરસ પરસ એકબીજાની દિલગીરી.

—જેબો.—

પ્રવેશ પાંચમો.

સ્થળ:— રસ્તો.

સુદર્શન તથા મંગલા.

મંગલા પ્યારેલાણથી તરછેડાઈને લુટાઈને બીખારણ બનીને પોતાના પાપનો પસ્તાવા કરે છે, એટલામાં પ્યારેલાણની હલકી વર્તણૂક નો ભોગ બનેલો સુદર્શન શ્રીમંતોને ધીકારતો ત્યાં આવે છે. બન્નેનો મેળાપ, અરસપરસ વાતચીત અને એકબીજાની ઓળખાણ પછી શ્રીમંતોને પ્યારેલાણનું બહાન ન અપાય ત્યાં સુધી લુટવાની પ્રતિજ્ઞા કરે છે.

પ્રવેશ છઠ્ઠો.

સ્થળ:— વિનોદરાયનું મકાન.

વિનોદરાય, કોકીલા, પોપટ વિગેરે.

રાવ અલાદુર વિનોદરાયનો માન ખેતાબ માટે બડબડાટ, કોકીલાનું આવવું, અને વિનોદરાયનું કવિ કપિલરાય સાથે વાત ન કરવા માટે ઓર્ડર કરવો એટલામાં પોપટ એક સ્ત્રીના વેશમાં વિનોદરાયને ત્યાં રસોયાણું તરીકે નોકરી રહેવા આવે છે, વિનોદરાય પોપટ (માયાને) બંદન મુઘ્ધ થાય છે. અરસ પરસ પ્રેમ વિનોદ માયાને નોકરીમાં રાખી વિનોદરાયનું કોકીલાને ઘરનો ચાર્જ આપવા હુકમ, કવિ કપીલરાયનું સાહેબના વેશમાં કોકીલાના પ્રેમ માટે આવવું, કોકીલા તથા વિનોદરાયનો આવકાર, અરસ પરસ વાતચીત, શરમાળ કોકીલાને કવિ (સાહેબ)નું એટીકટ શીખવવાનું માથે લેવું, વિનોદરાયની સંમતી, કોકીલા તથા સાહેબનું એકાંતમાં મળવું, પ્રેમ વિનોદ.

પ્રવેશ સાતમો.

સ્થળ:— બગીચો.

નિરંજન, પ્યારેલાલ, મંજરી.

નિરંજન બગીચામાં નિર્મલાની ગેરહાજરીમાં વિરહથી પીડાતો બગીચામાં ફરવા આવે છે, પ્યારેલાલ પણ ત્યાં ફરવા આવે છે. એટલામાં જોયીતો ગોળી બહાર, મંજરી બગીચામાં ફરવા આવેલી એટલામાં કોઇ છુરખાવાળાએ તેના ઉપર એકાએક ગોળી બહાર કરેલા અને તેનું જવાબીર લુંટવું. એટલામાં સુદર્શનું આવી મંજરીનું જવાબીર પાછું અપાવી ચાલ્યા જવું, મંજરીનું ખેત્તાન થવું. પ્યારેલાલ તથા નિરંજન ગોળી બહારનો ભોગ. ક્રાપ ના મક્કતાં પાછું આવવું, મંજરીનું શુદ્ધીમાં આવવું, નિરંજનનું મંજરી ઉપર મુઝ થવું એટલામાં કલ્યાણરાય તથા ગુણવંતરાયનું નિરંજનના પાછળ આવી શું ખેલો ખેલાય છે તે એકાંતમાં ઉભા રહી જોવું, આખરે રાત્રે વેશ્યાને ત્યાં નિરંજનના કાળા કામો જોવા સાફ કલ્યાણરાયનું ગુણવંતને ગાડી તૈયાર રાખવા માટે સૂચના.

પ્રવેશ આઠમો.

સ્થળ:— મંજરીનું દિવાનખાનું.

મંજરી, સુદર્શન, મંગલા, આદિ પ્યારેલાલ, નિરંજન આદિ કલ્યાણરાય તથા ગુણવંતરાય.

મંજરીનો શ્રીમંતોની જાળમાં સપડાઇ વેશ્યા બનવા માટે પશ્ચાતાપ, ગાયન અને નિરંજનના સત્કાર માટે તૈયારી, એટલામાં સુદર્શન અને મંગલા ત્યાં બનતી પ્રપંચી લીલા જોવા માટે આવે છે. મંજરીની તારીફ, એટલામાં પ્યારેલાલ નિરંજનને લાઇને ત્યાં આવે છે. મંજરીનો સત્કાર. આદિ પ્યારેલાલ શરબત અને મદીરા વગેરે સામગ્રીઓ નિરંજન માટે મંગાવે છે. અને દાડની તારીફ કરતો નિરંજનકુમારને ખ્વાસ ભરી આપે છે, નિરંજનનો તે તરફ તિરસ્કાર, આદિ ગાયન, એટલામાં ગાયનમાં ચક્રચુર અનેલો નિરંજન

આપો આપ દારૂ પીવા માંડે છે, અને પ્યારેલાલ મંજરીને અળણ્યા પુરૂષોના લયથી તેમને જવાનું કહે છે પણ સુદર્શન ન જતાં પ્યારેલાલ સામા થઈ નિરંજનને જુગાર રમવા ઉશ્કેરે છે. અરસ પરસ જુગાર, નિરંજનનું ૪૦ હજાર રૂપીઆ હારી જવું. એકાએક કલ્યાણુરાય અને ગુણવંતરાય આવે છે અને નિરંજનને નીશામાં ચક્રચુર જુગાર રમતો જુએ છે, કલ્યાણુરાયનો આઘાત, નિશામાં ગાંડો ખતેલો નિરંજન મરજી મુજબ વર્તન કરે છે તેથી કલ્યાણુરાય ગુસ્સામાં આવી જઈ ચમાટ મારે છે. નિરંજનનો તેથી થોડે અંશે નીરસો ઉતરે છે, કલ્યાણુરાય પોતાની મીલકતનું વીલ ગુણવંતરાયની તરફેણમાં વકીલ પાસે કરાવી લાવેલ તે વેશ્યાના ઘરમાં સહી કરી ગુણવંતરાયને આપે છે અને લાર્ટફેલ થવાથી કલ્યાણુરાયનું મંજરીના ઘરમાં મૃત્યુ.

— ટેબલો. —

અંક બીજો.

પ્રવેશ પહેલો.

સ્થળ:— સ્યામ નગરનું જંગલ.

કલ્યાણુરાયના ખૂનથી મંજરી સ્યામ નગર છોડીને મુંબઈ ઉપડી જવા માટે મોટર રસ્તે ઉપડી જાય છે, એટલામાં લુટારાઓને ખાતમી મળવાથી મંજરીની મોટર લુટવાને લુટારાઓની અરસપરસ તૈયારી, મંજરીની મોટર નીકળતાં લુટવાની તૈયારી એટલામાં ગુણવંત તથા નિર્મળાનું તે રસ્તેથી પસાર થવું, મંજરીના બુમરાણુથી ગુણવંત-રાયનું મદદે દોડવું, અરસ પરસ ઝપાઝપી અને લુટારાઓની પીસ્તોલ થી ગુણવંતરાયનું ધાયલ થવું, ધાયલ થતાં લાથમાંથી પડી જતી પીસ્તોલ નિર્મળા ઉઠાવી લઈને ધા કરતા એક લુટારાને વાગતા સુદર્શનનું આવવું, અંદરો અંદર એક બીજાની ઓળખાણ તથા માશી માગવી, સુદર્શન પોતાની લુટારાની સ્થિતી ગુણવંતરાયને કહેતા ગુણવંતરાય તેઓને સમજાવી એ ધંધામાંથી ફારેક કરી પોતાની મીલમાં કામે લગાડવાનું વચન આપે છે, અને સુદર્શનને પોતાનો મદદગાર નીમે છે, સુદર્શન ગુણવંતનો ઉપકાર માને છે.

પ્રવેશ બીજો.

સ્થળ:— વિનોદરાયનું મકાન.

કોકીલા, કવિ કપીલરાય પાછળથી પોપટીયો
તથા વિનોદરાય વિગેરે.

કોકીલાને બનાવટી સાહેબ કવિ કપીલરાય અંગ્રેજ એટીકેટ
શીખવે છે, પાછળથી પોપટ (માચા) તથા વિનોદરાય વચ્ચે પ્રેમરંગ.

પ્રવેશ ત્રીજો.

સ્થળ:— નિરંજનનું ઘર.

ગુણવંતરાય, નિર્મલા, પાછળથી પ્યારેલાલ, નિરંજન.

ઘાયલ થયેલ ગુણવંતની નિર્મળા નિર્મળ ભાવે સેવા કરે છે.
નિરંજન તથા પ્યારેલાલનું આવવું, પ્યારેલાલ નિરંજનને ઊંધુ
સમજાવી ગુણવંત તથા નિર્મળા ઉપર કલંક લગાડે છે. મર્દુમ
કલ્યાણરાયના વીલ પ્રમાણે નિરંજન મીલકતનો અધિકારી નથી,
નિરંજનનું ઘર છોડી સલકુટુંનું ચાલ્યા જવું.

પ્રવેશ ચોથો.

સ્થળ:— રસ્તો.

નિરંજન, પ્યારેલાલ, પાછળથી સુદર્શન.

નિરંજન પ્યારેલાલ પાસે પૈસા માગે છે, તેના બદલામાં
પ્યારેલાલે તહેની બહેન સરલાના લાથની માગણીનો લાચારીએ સ્વીકાર
કરેલો. પાછળથી સુદર્શન તથા પ્યારેલાલ વચ્ચે ચક્રમંત્ર.

પ્રવેશ પાંચમો.

સ્થળ:— નિરંજનનું (નવું) ઘર.

સરલા, સૂરેશ, નિર્મળા પાછળથી નિરંજન.

સૂરેશ પરિક્ષા આપવા જતો હોવાથી સરલા પાસે વિદાય લેવા આવે છે. નિર્મળા તથા સરલા હર્ષથી રજા આપે છે. પછીથી નિરંજન પ્યારેલાલને સરલા આપી ચૂક્યો છે એ વાત સરલા તથા નિર્મળાને જણાવવી.

પ્રવેશ છઠ્ઠો.

સ્થળ:— વિનોદરાય રાવ બહાદુરનું મકાન.

વિનોદરાય, પોપટ, કોકીલા, કવિ વિગેરે.

વિનોદરાય, પોપટ (માયા) કોકીલા તથા કવિ કપિલરાયનો અરસપરસ હાસ્ય વિનોદ.

પ્રવેશ સાતમો.

સ્થળ:— લગ્ન મંડપ.

સરલા, નિર્મળા, પ્યારેલાલ, જ્ઞાતીજનો, નિરંજન પાછળથી ગુણવંતરાય.

સરલાની ઇચ્છા વીરૂદ્ધ વૃદ્ધ પ્યારેલાલ સાથે નિરંજન સરલાને લગ્ન કરવા સમજાવે છે. જ્ઞાતીજનો નિર્મળા, સરલા તથા ગુણવંતને નિરંજનની આજ્ઞાને આધિન થવા સમજાવે છે. સરલાની ઉપર શ્રદ્ધા, ત્યાં અચાનક સુદર્શન આવી સરલાને સર્વની અળયખી વચ્ચે ઉપાડી જાય છે.

ટુપ્પો.

અંક ત્રીજો.

પ્રવેશ પહેલો.

સ્થળ:— નિરંજનનું (નવું) ઘર.

સરલા, સુરેશ બાદ સુદર્શનનું આવવું.

પ્યારેલાલના પંજમાંથી છૂટેલી સરલા ઇશ્વરનો ઉપકાર માને છે. ત્યાં સુરેશનું આવવું, બન્નેનો પ્રેમ પ્રસંગ, ત્યાં સુદર્શન આવી બન્નેને આશીર્વાદ આપે છે.

પ્રવેશ બીજો.

સ્થળ:— ધર્મશાળા.

નિરંજન, રણધીર, પાછળથી ગુણવંતરાય, નિર્મળા.

નિરંજનનું નિરાધાર હાલતમાં આવવું. ત્યાં રણધીર નામનો રજપુત આવી ગુણવંત અખંડ બ્રહ્મચારી છે એવી ખાત્રી આપે છે. નિરંજન ગુણવંતની માફી માગવા તેને શોધવા જાય છે, પાછળથી ગુણવંત આવે છે રણધીર પોતાને ત્યાં નિર્મળા સાથે ગુણવંતને લઈ જાય છે.

પ્રવેશ ત્રીજો.

સ્થળ:— વિનોદરાયનું ઘર.

કવિ, કોકીલા તથા વિનોદરાય.

કવિ તથા કોકીલાના લગ્નની વાતને શેઠ વિનોદરાય મંજુર રાખે છે.

પ્રવેશ ચોથો.

સ્થળ:— પ્યારેલાલનું ઘર

પ્યારેલાલ, મંજરી, મંગલા, સુદર્શન તથા
સરલા સુરેશ.

પ્યારેલાલ મંજરીને ખરા સ્વરૂપમાં ઓળખે છે, મંગલા તથા સુદર્શનનું આવવું, પ્યારેલાલનો પશ્ચાત્તાપ, પ્યારેલાલનો આઘાત. મંજરી તથા સુદર્શન, સરલા તથા સુરેશનો હસ્ત મેળાપ.

— અંક ત્રીજો સમાપ્ત. —

॥ ॐ ॥

॥ श्री गणेशाय नमः ॥

संसार-चित्र

नाटकना गायनो.

अंक पहिलो.

—स्तुति—

शांति सुयश दायिनी
भ्रांति लय संसारिणी
हे माता सुअदाता
तु नव रस ज्ञाता, वाली विधाता
सुदासीनी.....शांति०
करधारी रसजारी
तुज जाने यश पाने उपमाने
पार न पामे मति विरामे
मयूर वालिनी.....शांति०

भंजरी—

(२)

ओलो ओलो प्रितमज्ज प्यारारे ओलो ओलो
हल छोरा हलीला रीसाणा,
पाय पटु प्यारा हां दादा...ओलो०
तारी मोहनीअे मुग्ध अनाविरे
अलुमुली ते धुन भयावीरे
वारी जडिं वादा हां दादा...ओलो०

દ્વાર દીક્ષણનાં જોલી ખતાવારે

સુના અંતરમાં દીવા જગાવતે

સુની મૈયા શોભાવો સાંવરીયા

લૂટો લુંટારો હૈયાના ચોરનારા...જોલો

કોકિલા—

(૩)

છેલરાજ છાતો છુપાઈ મળે છેતરે

કુળાં આ કાલગ્ન કપાયરે...છેલ

ગનદુ ભરેલો મદારા દિલને ભરમાવતો

ભાળી ખાળાને નાંખી ભૂરખી અંગતવતો

વાળી જેતીમાં ફક્કડાં ઝરે.....છેલ

લાડીલો લટકેથી લલના લોભાવતો

નયનાંથી નયનાંતી મીટને મીલાવતો

હૈયામાં હૃતનાં અમી ભરે...છેલ

કોકિલા અને કપિલરાય

(૪)

કોકિલા—અગડગ માફક માછલી લેવા

અધિરાઈ આવી શાની કરે

કપિલરાય—જપતપ કરતાં માછલી મારી,

અન્ય આરોગે એવી બીક રહે

કોકિલા—પહેંચે ના રથી જ્યાં પયંચે કવી ત્યાં

ભાળી ખાળા શું કરે

કપિલરાય—ખાળા ભાળી દિલનાં ધિર લરે,

ચાહે ત્રિલોક આખું ધેલું કરે

કોકિલા—છે પ્રેમ એવી વસ્તુ કે, સ્વાર્થને ના માનતી;

લજ્જા તથા યજ્ઞમાનને, ના તે કદિ પચાનતી

કપિલરાય—સમજે નહિ પ્રેમી વિના, પુરાણ પોથી પ્રેમની;

લે છે રસિક હંમેસા અરે,

મગજગ અગર કે કીપ મોતીની...અગડગ

નિર્મળા—

(૫)

રસવાડીએ તન ડાળીએ, હિંચે મલુણી શ્યામા;

બેખન ઝૂલે હિંચન હિંચી

રનેલ સુધારસ હ્રદયે સિંચી,

શહેરાતી મલકાતી લેતી વિસામા

લેતી વિસામા-લેતી વિસામા-હિંચે મલુણી શ્યામા.

(સાખી)

તન તડવરને હિંચકે, મન ઝૂલે મસ્તાન

મદન શહરમાં માનુતી, બૂલે નિજનું બાન;

હ્રદય ગહે નવાવાને રસ સરિતામાં,

રસ સરિતામાં-રસ સરિતામાં...હિંચે

નિર્મળા અને સખીઓ— (૬)

સખી—ગળી પ્રાણ્ય સુધારસ પાળે

રીઝવી રસ રંગે રસિયાને

ગરદી આવ આવ આવ

નિર્મળા—તણી સમજ પટે શું બોલો

મુજને ખાલી ખૂલ સતાવો

અહિંથી જવ જવ જવ

સખીઓ—આદર સતકારે અતિથીને

અધર સુધારસ પાળે

નિર્મળા—કાણ અતિથી વાત કરે શી

ધાર્યું તમે શું આજે

અહિંથી જવ જવ જવ

સખીઓ—મન માન્યા મોહન વર તારે,

મંદિર આજ અતિથી

નિર્મળા—છંદછંદ છોડોને ચતુરા

ગળી તમારી રીતી

અહિંથી જવ જવ જવ...સખી

નિરંજન અને નિર્મળા— (૭)

નિરંજન—પ્રેમ દર્દે જીગર ધાયલ આ બન્યાં
પ્રિયતમે જનદુ કયાં

નિર્મળા—તોલ થકી નીભાવજે, વ્હાલમ મીઠાં વ્હાલ
પ્રણય ભયાં વચનોમાં ભૂલી હું ભાન.

નિરંજન—સુખ કર સ્યામા સલુણી સોલાવતી
શીદને મુઝાય મક મુઝ્યા તું માન.

નિર્મળા—અંતર ઉર્મિના મોગ્નથી છલકયાં સરવરીયાં

નિરંજન—પ્રેમ પિયુષોથી ભરીયા રાતાં
પ્રણય તણા વચનો

નિર્મળા—એ તરંગના ઉમંગ

નિરંજન—અંગેઅંગ વાલ વાલ,
પ્રેમ પિયુષોથી ભરીયાં ફેરેરાતા...પ્રણય

સુરેશચંદ્ર— (૮)

દરદો આ દેશમાંલી છૂટયા છૂટેજ નહિ,
ભૂલી સૌ દેશ દાઝ ન્યાં ત્યાં છે ધોર રાજ;
થોડા પરમાર્થ કાજ દ્રોહી અસંખ્ય આજ,
ન્યાં ત્યાં છે અંધકાર અનાચારનો વેપાર;
ક્યારે ઉગે પ્રભાત રક્ષા કર હે દયાળ.

સુરેશચંદ્ર અને સરલા— • (૯)

સુરેશ—કરું કુર્યાન પ્રાણ

સરલા—ધરું દિલ દાન જાન.....કરું

મોંઘેરા દાન દીલનાં અણમુલા સ્થાન
દિલમાં, પ્રીતીનાં પાન ઉરમાં,

સુરેશ—કીધો પ્રિયા ધાયલ, આરામ દિલના
કીધો પ્રિયા ધાયલ,

સરલા—પૂછો જઈ પરિદોને કે પ્રેમની કથની કહે
 ચંદ્રને પૂછો વળી ચંકારીની લાલત થઈ
 જ્યાં શાપ મૂરલી નાદ,
 સાંભળવા રહે તત્પર સદા
 મૃગરાજને પૂછો જઈ કે કેવી વીણીની મળ
 ઉર આરામ, શાન્તી સ્થાન,
 હૃદયના અણમૂલ વિરામ.....કરું

માયા (પોપટીયો) તથા વિનોદરાય (૧૦)

વિનોદ—મતવાલી મેના છોડ છબીલી ચેનચાળા,
 માયા—અલખેલા છેલા શાને સતાંવા બોળી બાળા
 બનઝોજી બનઝો શાને ફસાવો
 હું તો તમારી રસોયણ અલખેલા છેલા (૨)
 વિનોદ—કાળી છતાં તું તો કોયલ મતવાલી મેના (૨)
 માયા—કાનુંડા કાળો, ગોપીનો બ્લાલો
 હું તો તમારી ગોવાલણ અલખેલા છેલા (૨)
 વિનોદ—આપી દે પ્રેમભર્યું માખણ—મતવાલી મેના (૨)

કોકિલા તથા કપિલરાય— (૧૧)

કોકિલા—નાચે રસીલો આ નેન બાણે નાચે (૨)
 કપિલ—નેન મધૂરીનાં આ અંતરમાં થન થનગન...નાચે
 કોકિલા—જેવો સુંદર આ સાહેબ બન્યો છે
 તેવી બનું હું મેમ
 ફેશનનાં લેશન શીખાવો,
 પ્રેમની પકડી કેન નેન...નાચે
 કપિલ—સેક હેન્ડની સિસ્ટમને સ્વીકારજે
 ખ્યાર કરતાં ચૂંબનને સ્વીકારજે
 કોકિલા—સાચી એ એટીકિટ છે.....નાચે

મંજરી—

(૧૨)

શ્રમ જીવનનાં શ્રાપ શ્રીમંતો

મતલબના એ મિત્ર તવંગર...શ્રમ૦

રક્ત ચૂસન પલપલ તનમનના

શુભ્ર ડાકુની જાત

ધિક ધિક એવી શ્રીમંત જાત ધિક...શ્રમ૦

મંજરી

(૧૩)

જેઞનને આરે નાચે, જેંગી નાચે ભોગી નાચે

નાચે આલમ બૂલી ભાન, બૂલી સાન

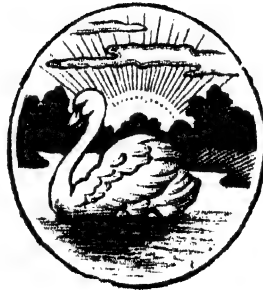
નમતું આપે ત્રિલોક ત્યાં એ (૨)

મહેકિલ હ્યો ખૂબ માણી, જેઞનની જામી સલાણી

શરખતના ખાલી કરો ઝટ જામ

આપો માન (૨)

કુટો કુટાંવા મરત ખતીને (૨)...જેઞનને૦

અંક બીજો.

બહારવટીઆઓ— (૧૪)

દોસતના મદમાં મૂર્ખ મચેલા રે એ સ્વાર્થી અંધા
 દોસતના મદમાં મૂર્ખ અંધા
 પરવા ના પરમાત્માની
 પરવા ના ધર્મ કર્મની
 રાત્રી-દીન કરતા હરામી ધંધારે એ સ્વાર્થી અંધા
 અનાથોના શ્રાપ લેવા
 દેશના દ્રોહી એવા
 માયાના દાસો પાપી ગંદા રે એ સ્વાર્થી અંધા...દોસત

કેડીલા — (૧૫)

હું અણખેલી નવયૌવનમાં મદમાતી માલતી (૨)
 ક્રાઈ રસીયો રસ તરખોળ
 ક્રાઈ મોહન ચિતનો ચોર
 નનમનમાં લાગી લગન તેની પ્રેમઝુલે ઝુલતી
 જલપદ કરતી આ જાતી,
 રસખસતી અતિ જલકાતી;
 ચિન અપળ બની ચક્રોળે ચડયું,
 અણબાળ્યા મારથી.

કેડીલા તથા કપિલરાય— (૧૬)

ત્યારે શીખો શીખોવા પાક પ્રેમના અખંડ,
 જોળે દીધા છે દાન આ, દીસથી (૨)
 જોળે પીધાં છે પાન અમી ઝરતાં,
 સુગાણુ જીવન દીધાં છે, દાન જીવન મૂળથી
 સ્વર્ગ ચઢવાની એ છે નીસરણી
 સ્વર્ગ જોવાની લામ છે મને ઘણી...ત્યારે શીખો
 ઇંદ્ર લોકની તું બાણે સખજ પરી
 બનાવું ગુલશામ આપને તો હું ખરી...ત્યારે શીખો

માયા (પોપટીયો) તથા વિનોદરાય-(૧૭)

પ્રાણ પ્રાણે ઉમંગ અંગોઅંગે અનંગ રંગ જામ્યો

અંતરના ઉડાણમાં

હાય છૂટ્યા છે તીર, લાજ લેવા અધીર;

ચીર પુરો નિર્દોષ ભોળી આળનાં

આણ વાગ્યાં છે મારા અળવાન,

કરૂં પગમાં હું આજે ખેલાન

લૂંટો લૂંટાવો પ્રાણ,

પછી શાનો વિચાર;

રંગ જામ્યો અંતરના ઉડાણમાં

દીધા દિલડાને પ્રિતીના દાન

પછી આપો ન આપો સન્માનને

લૂંટો લાલીત્ય આ, જોખન ખીલેલ આ

મળ્યો મનમાન્યો લૂંટારો લલીત આ

મન અંતર આધીન, રહું પ્રેમમાં હું લીન

રંગ લાગ્યો અંતરના ઉડાણમાં.

નિર્મળા—

(૧૮)

ભાગ્ય પલટતાં સઘળું પલટે

સ્વજન દુર્જન અનતા

પાપ પૂર્વના જ્યારે પ્રગટતાં,

દારૂણ દુઃખો વરસતાં

મોહ મમતને મત્સર મેલી

સુકૃત કર કંઈ ભવરણ તરવા

સાગર પાર ઉતરવા

નિર્મળા અને સરલા— (૧૯)

એક સરખી ખચર પળતી, કોઈને પડતી નથી,
 એક હાલત જીંદગીની, કોઈને મળતી નથી,
 આજ આજમાં રહી આલમ અધી ઝૂકી રહી
 કાળ ઘર ઘર ભીખ માંગી, રોટલી મળતી નથી,
 મીથ્યા જગ જંગમ મીથ્યા, અદ્ય આ છે જીંદગી,
 શું રહ્યો છે મોહી જગમાં, તારું અલીઆ કંઈ નથી

સરલા અને સૂરેશ— (૨૦)

ભલે બન્યો, સીધાં વરી વિજય
 વિજયા થાં...ભલે
 શાન્ત થાં... નિભાં
 દીધાં દીલે તો દીક્ષી સ્થાપે
 આપ્યા વચનો નિભાવ ખાર ભૂલી ના બવ,
 વાટ જેવું દીનરાત
 મર્વ શંકને ત્યાં ધીર અંતરમાં ધારે
 ખાત તારું દીનરાત ધરું જીવન આધાર
 પ્રાણ પ્રાણ તું નાથ
 નીરાધારનો આધાર પ્રભુ અમને સંભાળે

કોકીલા અને કપિલરાય— (૨૧)

ચાલો ચાલો રસીકવર, રસીક હૃદયની આજ પરીક્ષા થાશે
 પાઠ પ્રેમના સ્તોત્ર નીશાળે
 ગુરુ થઈ શીખવજો
 પ્રેમ પરીક્ષા પાસ કરતા,
 નયન સોટીને સહેજે
 સ્લાવા લેવા અમુક્ષમ એવા
 જીવન અર્થ તવ ચરણે
 આવ્યા શરણે હૃદય પરણે
 વેળા વીતી નવ મળે

નિર્મળા અને સરલા— (૨૨)

અભાગી દિન્દ આગાની, ગુલામી જોઈ લ્યો નજરે
 ગરીબ એ ગાય પર દિન્દ, કસાઈ કેટલા ગરજે
 પુત્રી રૂપે પીનાને ત્યાં, ભગીની ભાઈને આધિન
 પત્ની રૂપે પતીને ત્યાં, ગુલામીને સદા સ્વાધીન
 ઢુટે ડાસ્ત અને વિધવા, જીવન આખું અન્યું કાળું
 પતીની પુંજ હોયે તો, પરાધિન ટૂંકીને રહેવું
 ગમે કે ના ગમે તો પણ, હસીને ચૂપ રહેવાનું
 જન્મીને મરણ પર્યંત, એક ગુલામીમાં અળગવાનું
 કહો એ અમોલી આત્માના, નીશાશા ક્યાં સુધી લેશો
 ગુમાવ્યું સર્વસ્વ તોયે, ગુમાવા ક્યાં સુધી દેશો.

અંક ત્રીજો.

સરલા અને મુરેશ— (૨૩)

સરલા—દાન દીધા અરે હાં,

આ દિલના તે દિલથી અંભાગવંતે હો અદાલતમાં

પ્રાણુ પ્રાણુ પુન્ય પ્રેમ પ્રભુતા મનાય

મુરેશ—વરસે મચ્છર ટહુકે અંગોઅંગ અને મદમસ્ત

• સરલા—આખા વચન પ્યારા પ્રિતે નિભાવજો

સ્નેહ ભયાં શાણા સંદેશા કલાવજો

મુરેશ—પ્રેમ પાંખડીએ દિવ્યલોક સર કરો દિલગર

નિર્મળા તથા નિરંજન—(૨૪)

નિર્મળા—દિલ દોડે રસ લૂંટવા, યૌવન વિષમ અપાર;

પાપ કુંભ ફૂટી જતાં, સર્વનો એકજ ન્યાય.

નિરંજન—ભાગ્યે લખ્યા લેખા ના ટળે;

નિર્મળા—ત્યાગી ભુવન વન પથે પડે

ક્ષણિક જીવનમાં માચાના ખેલ છે

મિથ્યા મમતામાં મનુજે ફુગેલ છે

નિરંજન—વાગ્યાં જેવા ખીજ તેવાં લણે.

વિનોદ-કવિ-પોપટ-કોકિલા—(૨૫)

વિનોદ—લેવા જતાં જ્યાં નખરાળી,

દબજત ખોઈને ખોઈ દીકરી વ્હાલી;

કવિ—ફેશન તણાં લેશન સીખવતાં,

પૂરી થઈ સઘળી ખાઇ

પોપટ—કાં ગચ્છા કેવાં કસાચે,

પૂરો બનાવ્યો પાછ;

કોકિલા—ખાણુ બન્યા તમે કેવા કવિથી (૨)

મંજરી તથા પ્યારેલાલ— (૨૬)

મંજરી—આજે પામ્યા નવજીવન નવ નવસાં દેહનાં

પ્યારેલાલ—સ્તેદિના સ્તેદને સુખ દુઃખમાં સ્થાપને

મંજરી—પ્રાણી તું પ્રાણ પ્યારે, જીવન આધાર મારે

પ્યારેલાલ—પ્રાણીનો પ્રાણ પ્યારે પ્રેમીનો ભાગ્ય સીતારે

મંજરી—સ્વર્ગયિ રસ રેલો, મન મેલો મોઢેરા માનવં

પ્યારેલાલ—દિલને દિલથી જોડો, મન ખોલો,

આત્મા છો દેહના...આજે

આપને ત્યાં શુભ પ્રસંગે અમાને
જરૂર યાદ કરશોજી.

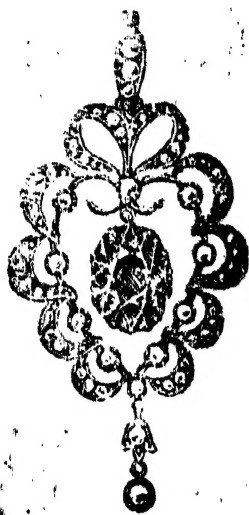
અમારા પ્રત્યે ગ્રાહકોની ચાહના
એજ અમારું પ્રમાણીકપદું છે.

ઉત્તમ કામ

અને

મધ્યમ દામ

અમારે ત્યાં છેલ્લામાં છેલ્લી દબ
મુજબતા ફેન્સી સોનાના દાગીનાઓ
અને છે. જેવાં કે કુદાલાર, નેકલેસ,
બંગડીઓ, બ્રેસલેટ, ચેન, ઝોરીંગ
તથા વીટીઓ વિગેરે કામ વખાનું
ખંતપૂર્વક થાય છે.

એક વખત પધારી ખાત્રી કરવા
ચિનંતી છે.

— સોની ભાઈઓને ખુશખબર —

સોનીના કામના મસીનો જેવા કે તાર, પતરાના રૂલ,
તથા ટીલી કાપવાના પ્રેસના જેવાજ સ્ટોક લમણાંજ આવ્યો
છે, જે ટકાઉ, સસ્તા અને થોડી જગ્યા રોકે તેવા મસીનો
છે. તે ઉપરાંત ટીલી, તાર અને પતરાઓ અમે ખનાવી
આપીએ છીએ.

સોની ત્રીકમજી લાધાભાઈ

કચ્છ માંડવીવાળા

મહમદશાહ સ્ટ્રીટ, કરાચી.

